

FOLLDAL KOMMUNE

Sosial læreplan

Folldal skole

Gjelder fra 01.08.19.

INNHOLD

1.Opplæringsloven kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø	s. 3
2.Mål for Folldal skole	s. 5
3. Psykososialt miljø	s. 6
4.Definisjon av sosial kompetanse	s. 6
5.Definisjon av krenkende atferd	s. 8
6.Plan for sosial kompetanse:	s. 9
• 1. – 2. klasse	s. 10
• 3. – 4. klasse	s. 12
• 5. – 7. klasse	s. 15
• 8. – 10. klasse	s. 18
7.Forpliktende tiltak som fremmer trivsel og sosial kompetanse	s. 21
• Felles for 1. – 10. klasse	s. 21
• S-trinn	s. 21
• M-trinn	s. 22
• U-trinn	s. 22
• Klassesetrinn	s. 23
8.Annet forebyggende arbeid	s. 24
• Skolehelsetjenesten	s. 26
9.Elevdeltaking i skolemiljøarbeid (§ 9a-5)	s. 27
10.Foreldresamarbeid	s. 29
11.Rutiner for avdekking, håndtering og varsling av krenkende atferd	s. 32
12.Evaluering av måloppnåelse	s. 37
13.Samarbeidspartnere	s. 38
14. Bekjentgjøring av planen	s. 38
Vedlegg	s. 38

1. Opplæringsloven kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø

§ 9a-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9a-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9a-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast

- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd

§ 9 A-5.*Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev*

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor.

Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9 A-6.*Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker*

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd.

Kapittel 9 A gjelder for elever i grunnskolen og videregående skole. Det gjelder også i skolefritidsordningen og i leksehjelptilbud.

2. Mål for Folldal skole

Folldal skole skal være en skole som både elever, foreldre og ansatte opplever som et godt sted å være og et godt sted å lære. Alle skal føle seg trygge, oppleve tilhørighet og mestring, få utfordringer på sitt nivå og oppleve glede.

Vi skal ta vare på hverandre, ha et inkluderende miljø og ha nulltoleranse for krenkelser.

«Læring og trivsel hånd i hånd»

For at skolen skal nå disse målene, har vi utarbeidet en lokal sosial læringsplan. Denne planen inneholder blant annet ulike metoder og aktiviteter vi vil ha fokus på for at elevene skal få den sosiale kompetansen som trengs for å øke deres evne til samarbeid, konfliktløsning og kommunikasjon.

3. Psykososialt miljø

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever det. Det psykososiale miljøet handler også om elevenes opplevelse av læringssituasjonen.

4. Definisjon av sosial kompetanse

Sosial kompetanse kan defineres slik: *«Et sett av ferdigheter, kunnskap og holdninger som trengs for å mestre ulike sosiale miljøer, som gjør det mulig å etablere og vedlikeholde relasjoner, og som bidrar til å øke trivsel og fremme utvikling».*

Sosiale ferdigheter handler om aktivt å dekke sine sosiale behov og nå sine mål.

Sosiale ferdigheter kan grupperes i disse fem sentrale emnene:

Empati

Evnen til å leve seg inn i andres situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andres side, vise omtanke og respekt for andres følelser og synspunkter. Dette er viktig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold.

Samarbeidsferdigheter

Evnen til å bruke tiden fornuftig mens man venter på tur, dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til andre aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med både jevnaldrende og voksne.

Selvhevdelse

Evnen til å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og å reagere på andres handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å uttrykke egne meninger og standpunkt, og si nei til det man ikke bør være med på. Evnen til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljøer og fellesskap.

Selvkontroll

Evnen til å regulere forholdet mellom atferd og følelser (impulskontroll). Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når man opplever frustrasjon og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten man reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. Man må kunne utsette egne behov og for eksempel vente på tur.

Ansvarlighet

Evnen til å vise respekt for egne og andres eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. Man utvikler ansvarlighet gjennom å få medbestemmelse og ta konsekvensen av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Fellestrekk ved disse sosiale kompetanseområdene er at de dreier seg om å utvikle prososiale handlinger. Prososiale handlinger betraktes som frivillige, positive, konstruktive, hjelpende og til nytte for andre. Prososiale barn gir andre ros, er vennlige og viser tydelig at de bryr seg om andre. De utfører positive sosiale handlinger som å anerkjenne andre, gi hjelp og støtte og dele med andre. Det prososiale dreier seg også om empati, om å kunne sette seg inn i hvordan andre har det, og trekke konsekvenser av dette. Det er handlinger som utføres spontant uten at man er opptatt av den umiddelbare egennytt. Det motsatte av prososiale handlinger er antisosiale handlinger.

Kilde: «Utvikling av sosial kompetanse», veileder for skolen, Utdanningsdirektoratet.

5. Definisjon av krenkende atferd

Begrepet krenkelser skal tolkes vidt. **Krenkende atferd** er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan være ord eller handlinger som tilsiktet skal ramme andre. Krenkende atferd kan også være ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, men som blir oppfattet slik.

Krenkende atferd kan skje som enkeltstående handlinger og ytringer, eller det kan skje gjentatte ganger.

Det er likevel ikke slik at enhver kritisk ytring eller uenighet mellom elever er ment å omfattes. Det er en del av skolens samfunnsmandat å lære elever å tenke kritisk, og kunne akseptere og respektere ulike meninger og overbevisninger.

Følgende inngår i skolens bruk av begrepet krenkende atferd:

Mobbing kan for eksempel være:

- ✓ Å bli baksnakket
- ✓ Å få spredt et rykte om seg
- ✓ Å bli holdt utenfor
- ✓ Å bli presset eller truet til å gjøre ting for andre som en ikke vil
- ✓ Å bli kalt noe stygt eller få en stygg kommentar
- ✓ Å bli slått, dyttet eller pirket på
- ✓ Å få sekken sin eller andre eiendeler kastet rundt/ødelagt
- ✓ Å ikke få være med i grupper på sosiale medier
- ✓ Å aldri få kommentarer eller likes på bilder eller andre ting
- ✓ Å få sårende eller stygge meldinger, bilder eller videoer
- ✓ At noen sprer bilder eller video av noen som er nakne
- ✓ Tull som bruk av ironi og kallenavn

Enkelte definisjoner av mobbing sier at det må skje gjentatte ganger. Uansett om man kaller det mobbing eller plaging, skal de ansatte stoppe dette. Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende.

Diskriminering:

- ✓ Diskriminering innebærer at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsdyktighet, trosbekjennelse, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse. Diskriminering kan både være direkte og indirekte.

Rasisme:

- ✓ Rasisme omfatter diskriminering på grunnlag av «rase», hudfarge eller nasjonalt eller etnisk opphav.

Fysisk vold:

- ✓ Fysisk vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre. Fysisk vold inkluderer et vidt spekter av handlinger som for eksempler å holde, dytte, riste, klype, slå og sparke.

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkende atferd.

Se nullmobbing.no for mer informasjon til barn, unge og voksne om mobbing og rettigheter.

6. Plan for sosial kompetanse for 1. – 10. klasse

Hvert klassetrinn har sin egen plan med mål og ferdigheter innenfor følgende fem emner: empati, samarbeid, selvheldelse, selvkontroll og ansvarlighet (dette er de samme fem kompetanseområdene som ble omtalt under «Definisjon av sosial kompetanse»). Arbeidet med å øke elevenes sosiale kompetanse gjøres kontinuerlig, og klassene innarbeider dette arbeidet i sine årsplaner, periodeplaner og ukeplaner. Målene for de ulike trinnene bygger på hverandre, slik at det blir en progresjon i arbeidet.

Kompetanseområdene egner seg godt som utgangspunkt for å konkretisere mål og atferd som vil tjene elevene på lang sikt, slik at de utvikler en demokratisk ansvarsfull holdning, noe som er en forutsetning for aktiv deltakelse i arbeidsliv og samfunn.

I dette arbeidet henter vi elementer fra ulike program som Steg for steg, ART (Aggression Replacement Training), Det er mitt valg (Lions) og LP-modellen (Læringsmiljø og pedagogisk analyse). Disse programmene bygger på forskningsbasert kunnskap og teoretisk tilnærming som gir støtte til antakelser om positive resultater. Ved å bruke disse programmene eller elementer av dem, blir det varierte arbeidsformer og metoder i arbeidet med å øke elevenes sosiale kompetanse. Disse programmene er evaluert i rapporten «Forebyggende innsatser i skolen» (utgitt av Sosial- og helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet i 2006).

I tillegg til disse programmene er sosial kompetanse tema som også er en del av KRLE-faget, norsk og samfunnsfag.

Plan for sosial kompetanse 1. - 2. klasse

Emne	Mål	Ferdighet	Forslag til øvelser/verktøy	Ansvarlig
Empati	<ul style="list-style-type: none"> • Å være en god medelev • Øve seg på å tenke på hvordan andre føler inni seg 	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven sier unnskyld når han/hun har gjort noe galt • Eleven trøster når noen er lei seg • Eleven sier hyggelige ting til andre • Gi kompliment • Ikke alltid være først i køa • La andre få svare, vente på tur etc. • Være en god venn 	<p>«Det er mitt valg» kap. 2, leksjon 3 og 5</p> <p>Steg for steg, bilder og samtale om empati. Leksjon 5,6 og 7</p> <p>Snakke med elevene om begrepet empati og hva vi legger i det</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Være deltakende i en gruppe • Vi skal lære å samarbeide og være en god læringsvenn 	<ul style="list-style-type: none"> • Vente på tur • Høre hva de andre på gruppa har å si • Ikke ta over styringa, men bli enige om felles løsning 	<p>«Det er mitt valg» kap 2, leksjon 3 og 6 «Vi i verden» s.185</p> <p>Kap. 2 «Det er mitt valg» Vi arbeider sammen Gruppeoppgaver i norsk, samfunnsfag, naturfag, kunst og håndverk. Spill i matematikk</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Selvhevdelse	<ul style="list-style-type: none"> • Være trygg sammen med andre • Styrke selvbildet på en god måte • Sette egne grenser 	<ul style="list-style-type: none"> • Uttrykke følelse • Få fortelle om noe som eleven er stolt av, få vise fram noe som er pent gjort, eller noe hjemme fra 	<p>«Det er mitt valg» 1.klasse nr.1, 2 og 3</p> <p>Leksjon 7: Det er mitt valg. Avbryte høflig</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet

		<ul style="list-style-type: none"> • Få positiv respons fra klassa, ingen skal si noe negativt • Ta egne valg • Si ifra når noe ikke er greit 	<p>Lese høyt for andre, synge for andre. Vise fram noe man har laget og få ros</p> <p>Være en god læringsvenn og få ros for det</p> <p>«Mylder 2» kap. 5 og 6</p>	
Selvkontroll Impulskontroll	<ul style="list-style-type: none"> • Ta kontakt med andre på en god måte • Impulskontroll og mestring av sinne 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne ta kontakt og spørre om å få bli med i leik • Kontroll over følelsene, både sinne, glede og frustrasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Voksen deltakelse og voksenhjelp. • Rollespill • Leksjon 6: Steg for steg: Overse forstyrrelser • Leksjon 8 Steg for steg: Unngå slåsskamp 	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Ansvarlighet	<ul style="list-style-type: none"> • Ta ansvar for egne handlinger • Ta ansvar for tingene og skolesakene • Holde orden i garderoben 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta skylda hvis du har gjort noe galt, ikke skyld på andre. • Pass på tingene dine, hold orden i skolesaker og garderobe 	<p>Voksenhjelp</p> <p>Repetisjoner</p> <p>Leksjon 8 Steg for steg: Hva kan du gjøre hvis du vil ha noe som ikke er ditt?</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet

Plan for sosial kompetanse 3. - 4. klasse

Emne	Mål	Ferdighet	Forslag til øvelser/verktøy	Ansvarlig
Empati	<p>Forstå at andre kan ha ulike følelser for den samme situasjonen</p> <p>Kunne sette seg inn i andres situasjon</p> <p>Gi uttrykk for glede</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne godta at andre har en annen mening om ting • Elevene kan gjenkjenne ansiktsuttrykk og kroppsspråk hos andre • Si hyggelige ting til andre menneskers eiendeler • Å vise at man setter pris på noen på non-verbale måter. • Fortelle når man blir glad for noe 	<p>«Steg for steg»: VI TRENER EMPATI I.8. Repetisjon av ferdigheter I.9. Ønsker/ preferanser I.10. Årsak og virkning I.11. Intensjoner I.12. Rettferdighet</p> <p>«Det er mitt valg» VI TAR VARE PÅ HVERANDRE 5.5: Vi tar ansvar sammen 5.6 Vi bryr oss om hverandre</p> <p>ART: Empatidimensjonen Zeppelin språkbok 4: kroppsspråk Steg for steg: VI TRENER EMPATI I.13. Repetisjon av ferdigheter I.14. Motstridende følelser I.15. Aktiv lytting I.16. Vise omtanke og medfølelse I.17. Akseptere forskjeller</p> <p>Snakke med elevene om begrepet empati og hva vi legger i det</p> <p>«Mylder 3» kap. 5 og 7 «Mylder 4» kap. 7 og 8</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Samarbeid	<p>Å være en god medelev</p> <p>Å være en god læringsvenn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne ta i mot hjelp av andre • Ta med andre i leken • Ignorere klassekameratenes forstyrrelser i timen 	<p>«Det er mitt valg» VI ARBEIDER SAMMEN 2.3: Vi er en gruppe 2.5. Vi er venner 2.6: Gode lyttere</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre

	Godta regler i regelleker	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne skifte klasseromsaktivitet uten å kaste bort tid på å forstyrre andre • Eleven kan bli med i en gruppeaktivitet/lek som er i gang 	ART: Samarbeidsdimensjonen	ansatte på klasseteamet
Selvhevdelse	Være trygg i klassa, presentere egne arbeider og meninger Våge å være ærlig og innrømme feil	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne være stolt av egne arbeid • Ha tro på egne meninger • Gi kompliment til jevnaldrende • Eleven kan fortelle noe han/hun er flink til/ snakke positivt om seg selv • Eleven kan starte og avslutte en samtale • Å fortelle en voksen at hun/han har behandlet deg urettferdig 	<p>«Det er mitt valg» VI TAR VARE PÅ HVERANDRE 5.3: Vi kan mange ting</p> <p>ART: Selvhevdelsesdimensjonen VIVO 3-4 Bli kjent med deg selv (s25-29) Det er mitt valg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5.3-5.6 Vi tar vare på hverandre 	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Selvkontroll	«Se seg selv» i samspill med andre Holde avtaler	<ul style="list-style-type: none"> • Respektere «stopp»-regelen • Tåle motgang og innrømme feil • Akseptere å komme overens med mennesker som er annerledes • Akseptere jevnaldrenes forslag på gruppeaktiviteter • Samarbeide med jevnaldrende uten å dominere • Forholde seg til gruppepress på en passende måte • Eleven kan følge instruksjoner/følge oppgaver • Eleven tåler å tape • Ta imot og gi konstruktive tilbakemeldinger 	<p>«To stjerner og et ønske»</p> <p>«Steg for steg»: VI TRENER IMPULSKONTROLL II.9. Repetisjon av ferdigheter II.10. Be om hjelp på en positiv måte II.11. Når og hvordan spørre om å få bli med II.12. Lek og spill II.13. Spørre om lov II.14 Be om unnskyldning VI TRENER MESTRING AV SINNE III.8. Repetisjon av ferdigheter III.9. Forholde seg til kritikk III.10. Å bli holdt utenfor III.11. Akseptere konsekvenser</p> <p>ART: Selvkontrolldimensjonen Steg for steg: VI TRENER IMPULSKONTROLL II.15 Repetisjon av ferdigheter</p>	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet

			II.16 Føre en samtale II.17 Motstå press fra jevnaldrende II.18 Motstå fristelsen til å stjele II.19 Motstå fristelsen til å lyve VI TRENER MESTRING AV SINNE III.12 Repetisjon av ferdigheter III.13 Forholde seg til skuffelser III.14. Forholde seg til beskyldninger III.15 Klage	
Ansvarlighet	Ta ansvar for egne saker Ta ansvar for skolearbeidet sitt	<ul style="list-style-type: none"> • Ha orden i garderoben • Ha med riktig bøker hjem for å gjøre lekser • Be en voksen om hjelp • Følge med når noen snakker • Motstå urimelige forslag fra andre • Be om tillatelse før man bruker andres eiendeler • Eleven leverer/gjør arbeidsoppgavene til rett tid • Elevene kan ta imot og huske en beskjed • Reagere egnet fra kompliment fra jevnaldrende 	«Det er mitt valg» VI TAR BESLUTNINGER 3.5: Valg får konsekvenser ART: Ansvarlighetsdimensjonen Det er mitt valg: <ul style="list-style-type: none"> • 3.5 Valg får konsekvenser • 3.6 Vi lar oss ikke presse 	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet

Plan for sosial kompetanse 5. – 7. klasse

Emne	Mål	Ferdighet Eleven skal:	Forslag til øvelser/verktøy	Ansvarlig
Empati	<p>Godta at vi alle er ulike</p> <p>Forstå at alle er like verdifulle</p> <p>Vise glede når andre gjør det bra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne sette seg inn i hvordan andre har det • Se positive trekk ved andre • Si hyggelige ting og bry seg om hverandre • Eleven viser toleranse og forståelse overfor andre selv om de gjør/mener noen annet enn han/henne. • Eleven er inkluderende 	<ul style="list-style-type: none"> • Snakke sammen om følelser og hvordan andre kan oppfatte ulike hendelser og situasjoner • Aktiviteter som fremmer empati, som for eksempel <i>hemmelig venn</i> og leker der du må si eller skrive positive ting om andre elever • Øve på å gi hverandre positive tilbakemeldinger • Jente – og guttegrupper • Temaer hentet fra lærebøkene og andre aktuelle kilder 	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet
Samarbeid	<p>Fremheve det positive ved hverandre</p> <p>Å være en god samarbeidspartner og læringsvenn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Motivere og hjelpe hverandre • Kunne ta imot hjelp og være åpen for andres forslag, ideer og meninger. • Inkludere andre i aktiviteter • Bidra aktivt i aktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> • Temaer hentet fra lærebøkene og andre aktuelle kilder • Aktiviteter som fremmer samarbeid, som f.eks. «50-leken», <i>hemmelig venn</i>, gladogram, BRA – kort • Gruppearbeid og samarbeidsoppgaver i fag. • Leker i friminuttene • Jente/guttegrupper 	Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet

<p>Selvhevdelse</p>	<p>Gjøre egne valg</p> <p>Forstå at en har ansvaret for egne valg.</p> <p>Kunne stole på egne ferdigheter og egenskaper</p> <p>Å være trygg på seg selv</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta selvstendige valg uten å se til hva andre gjør • Vet at han/hun betyr noe for seg selv og andre • Å vise hvem du er og hva du står for 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan knyttes opp til alle fag, da dette er noe elevene må gjøre daglig • Temaer hentet fra lærebøkene og andre aktuelle kilder • Lage en fortelling ut ifra din mening om et gitt tema • Bruke BRA – kort. • gi og ta til seg konstruktive tilbakemeldinger • Mestringsfremmende oppgaver 	<p>Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet</p>
<p>Selvkontroll</p>	<p>Tåle motgang</p> <p>Håndtere konflikter med ord</p> <p>Å vise vanlig høflighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne ha fokus framover og legge ting bak seg • Takle å tape eller å ha feil. • Tåle at man er uenig med hverandre. • Våge å være selvstendig • Kunne løse konflikter uten å bruke vold eller vonde ord • Beherske kroppsspråk i ulike sammenhenger. • Opptre høflig mot hverandre og voksne ved skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • Temaer hentet fra lærebøkene og andre aktuelle kilder • Dramatisere case eller bruke stillbilder • Tema på jente – og guttegruppe • Samtale med enkeltelever og klassen rundt hendelser og situasjoner elevene kommer opp i • Følge klassereglene 	<p>Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet</p>

<p>Ansvarlighet</p>	<p>Ta ansvar for egne handlinger i faglige og sosiale sammenhenger</p> <p>Bidra til å få alle med i det sosiale felleskapet og hjelpe andre når de trenger det</p> <p>Å bidra til at alle i gruppen trives</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vite hvordan man selv må ta ansvar for egen læring • Vite hva akseptabel oppførsel sammen med andre er • Vite at det han/hun gjør, kan få konsekvenser for andre, både på godt og vondt • Vise respekt for hverandre og voksne ved skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • Temaer hentet fra lærebøkene og andre aktuelle kilder • Få med elever som er alene i friminuttet i leiken/aktiviteten • Bevisstgjøring av kroppsspråk og språkbruk • Fellesaktiviteter på tvers av grupper og klassetrinn. 	<p>Kontaktlærer har hovedansvaret men i samarbeid med de andre ansatte på klasseteamet</p>
---------------------	--	--	---	--

Plan for sosial kompetanse 8. – 10. klasse

Emne	Mål	Ferdighet	Forslag til øvelser/verktøy	Ansvarlig
Empati	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunne sette seg inn i andres sted/situasjon 2. Respektere hverandre som mennesker og hverandres eiendeler 	<ul style="list-style-type: none"> • Leve seg inn i andres situasjon, «tenk om det hadde vært meg» • Vise respekt for andres synspunkter og følelser • Være et godt publikum, gi positiv tilbakemelding på andres prestasjoner • Bry seg om hverandre, vise omsorg og omtanke 	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig kunnskap gjennom blant annet KRLE • Bevisstgjøring gjennom samtaler og rollespill • Danseopplæring i forbindelse med Nyttårsballet • Lage klasseregler ved skolestart • Legge opp til foredrag av elever med klassen som tilhørere og være til stede på forestillinger • Arbeide med likhet- og rettferdighets-prinsippet • Voksne ved skolen må være forbilder, gi signaler på at vi bryr oss • Aldersblanding – «elever som lærere» • Aldersblanding på organiserte uteaktiviteter • Turer i skolens regi 	Kontaktlærer i samarbeid med faglærere
Samarbeid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunne samarbeide med alle og være en god samarbeidspartner 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne uttrykke støtte og hjelpe hverandre • Kommunisere med andre • Evne å dele egne ideer, ferdigheter og kunnskaper med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeidslæring/ samarbeidsoppgaver – la elevene jobbe i grupper • Entreprenørskap • Bokprat på 9. trinn 	Kontaktlærer i samarbeid med faglærere

	2. Kunne snakke med og til hverandre på en hyggelig måte	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å gjøre andre gode • Kunne inngå kompromiss • Kunne akseptere og følge avgjørelser som blir tatt • Være bevisst på kroppsspråk • Bevisste valg av ord og uttrykk på sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • innarbeide gode rutiner i forhold til skolehverdagen • forebygging.no • Nettvettkampanje • Turer i skolens regi 	
Selvhevdelse	Stole på seg selv og egne valg	<ul style="list-style-type: none"> • Tørre å stå for egne meninger og valg, motstå gruppepress • Hevde egne meninger og argumentere for dem • «Lese» sosiale situasjoner og innrette seg • Hevde sine rettigheter på en akseptabel måte 	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisningen skal utvikle ungdommene til å ta standpunkter og stå for disse • Samarbeidslæring og samarbeidsoppgaver, også entreprenørskap/ elevbedrifter • Egenvurdering og respons • Forebygging.no • Faglig kunnskap; KRLE, samfunnsfag, utdanningsvalg, mat & helse. 	Kontaktlærer i samarbeid med faglærere
Selvkontroll	Være bevisst på egne handlinger	<ul style="list-style-type: none"> • Være bevisst egne signaler/kroppsspråk • Respektere andres syn og behov • Lære å jobbe med noen som en selv ikke har valgt • Lære å løse konflikter • Innrømme feil • Tåle å tape • Akseptere regler • Ta konsekvenser for egne handlinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer • Nødvendige tilbakemeldinger på adferd, både positiv og negativ • Undervisningsopplegg med rom for diskusjon, der ungdommene må argumentere for eget syn (f.eks filmer, litteratur) • Oppgaver knyttet til reglement for orden og 	Kontaktlærer i samarbeid med faglærere

			<p>oppførsel (f. eks multiple choice på Fronter). Kjøres første skoledag, hvert år.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeidsoppgaver om konfliktløsning og selvkontroll (eks. besøk fra forsvaret) • Nettvett med bl.a. besøk fra Barnevakten 	
Ansvarlighet	<p>Sterk ansvarsfølelse</p> <p>Gode arbeidsvaner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Si fra når noe blir ødelagt • Ta ansvar for medelever (det er alltid noen som går alene) • Ta ansvar for arbeidsmiljøet • Møte presis og med riktig utstyr/bøker til alle timer • Planlegge og gjennomføre eget arbeid både på skolen og hjemme • Bidra til god arbeidsro i klasserommet 	<ul style="list-style-type: none"> • Gruppearbeid for eksempel på: temadager, elevbedrifter, valgfagsgrupper, • Tema på elevsamtale 	<p>Kontaktlærer i samarbeid med faglærere</p>

7. Forpliktende tiltak som fremmer trivsel og sosial kompetanse

Felles 1. – 10. klasse:

NÅR	HVA	HVEM	ANSVARLIG
Første skoledag	Samling ute med klassene	1. - 10. kl.	Rektor
Høst	BlimE-dansen	1. - 10. kl.	Kontaktlærer
Desember	Adventssamlinger	1. - 10. kl.	Teamene
Desember	Grøttest	1. - 10. kl.	Teamene
Vår	Dugnad ute før 17. mai	1. - 10. kl.	Teamene
Siste skoledag	Grilling	1. - 10. kl.	U-trinn

Småskoletrinnet:

NÅR	HVA	HVEM	ANSVARLIG
Første skoledag	1.klasse er sammen med fadderne sine	1. og 4.kl.	Kontaktlærer
En gang pr. måned	Fellessamlinger på Røddrommet	1.- 4.kl.	Teamet
September	Høsttur/aktivitetsdag skolen	1.- 4.kl.	Teamet
Høst	Våre familier og vårt lokalsamfunn	1.- 4.kl.	Kontaktlærer Ungt entreprenørskap
November/desember	Foreldrefest	1.-2.kl	Teamet
Desember	Juleverksted	1.-4.kl.	Teamet
Uke 6	Matematikkens dag	1.-4.kl.	Teamet
Januar/februar	4. klassinger leser for 1.klassinger	1. og 4. kl.	Teamet
Mars	Felles skiaktivitetsdag	1.-4.kl.	Teamet
Mars	Førskolebarn besøker SFO	6-åringer og SFO	SFO
April	Fellestema (kunst, dans m.m.)	1.-4. kl.	Teamet
Mai	Førskolebarn besøker SFO	6-åringer og SFO	SFO
Mai	Førskoledag	6-åringer og 3.kl.	Kontaktlærer

Mellomtrinnet:

NÅR	HVA	HVEM	ANSVARLIG
September	Høsttur. Ruller på hvilke topper/turmål som besøkes.	5. - 7. kl.	Teamet
November	Temadag	5. - 7. kl.	Teamet/elevråd
Desember	Juleverksted	5. - 7. kl.	Teamet
Desember	Adventsstund med kalender	5. - 7. kl.	Teamet
Mars	Felles skitur. Ruller på målene.	5. - 7. kl.	Teamet
Mai	Aktivitetsdag	5. - 7. kl.	Teamet
Siste skoleuke	Temadager	5. - 7. kl.	Teamet
Siste skoledag	Fotball-VM eller lignende	5. - 7. kl.	Teamet
Hvert tredje år	Teaterprosjekt	5. - 7. kl.	Teamet

Ungdomstrinnet:

NÅR	HVA	HVEM	ANSVARLIG
September	Sauesanking	8. - 10.kl.	Teamet
Høst	Økonomi og karrierevalg	8. - 10.kl.	Kontaktlærer Ungt entreprenørskap
November	Temadag	8. - 10.kl.	Teamet
Januar/februar	Nyttårsball	8. - 10.kl.	Teamet
Vår	Påskelunsj	8. - 10.kl.	Teamet
Mars	Skidag	8. - 10.kl.	Teamet
April	Matematikkens dag	8. - 10.kl.	Teamet
Juni	Avslutningskveld for 10.klasse	8. - 10.kl.	FAU

Tiltak på klassetrinn:

NÅR	HVA	HVEM	ANSVARLIG
	Dagstur i nærområdet	1. kl.	Kontaktlærer
Vår	Tur til Knutshovda	1. kl.	Kontaktlærer
	Dagstur i nærområdet	2. kl.	Kontaktlærer
Vår	Folldal gruver, enkel geologi	2. kl.	Kontaktlærer
Vår	Foreldrefest	3. kl.	Kontaktlærer
Vår	Besteforeldrefest	3. kl.	Kontaktlærer
Juni	Pilgrimstur	3. kl.	Kontaktlærer
Vår	Foreldrefest/avslutning	4. kl.	Kontaktlærer og foreldrekontakt
Mai	Arbeidsdag på Verket	4. kl.	Kontaktlærer
Juni	Tur til Kvenna	4. kl.	Kontaktlærer
Sept.	5. klasse på Skogmuseet	5. kl.	Kontaktlærer
Hele året	Skoglekene	5. kl.	kontaktlærer
April-mai	Hopp for hjertet	5. kl.	Kontaktlærer
Høst	Potetplukking på Storsteigen	6. kl.	Faglærer
Juni	6. klasse tur til Trondheim	6. kl.	Kontaktlærer
Mai/juni	7. kl. leirskoletur til Bjørnsund	7. kl.	Kontaktlærer
Vinter/vår	Skitur og fjelltur	5. - 7. kl.	Kontaktlærer
August	Bli-kjent-tur	8. kl.	Kontaktlærer
Jan./feb.	Smartoppgave	8. kl.	Kontaktlærer Ungt entreprenørskap
Mars/april	Vinterkurs Breisjøseter	8. kl.	Kontaktlærer
April	Besøksdag på Storsteigen VGS	8. kl.	Kontaktlærer
August	Rondane	9. kl.	Kontaktlærer
Mai	Besteforeldrekaffe	9. kl.	Faglærer
Høst/vinter	Elevedrifter	9. kl.	Faglærer Kontaktlærer Ungt entreprenørskap
Høst/vår	Kanotur/sykkeltur	10. kl.	Kontaktlærer
Mars/april	Krakowtur	10. kl.	Kontaktlærer
Vår	Energisenteret på Hunderfossen	10. kl.	kontaktlærer

8. Annet forebyggende arbeid

Folldal skole har brukt LP-modellen siden høsten 2009. Dette er et program basert på Thomas Nordahl sine teorier, og som har vist seg å ha effekt på læringsmiljøet ved skolen. Lærerne arbeider i grupper der de benytter analysemodellen på ulike utfordringer på skolen. Metodene ble innarbeidet gjennom de tre første årene, mens vi nå er i driftsfasen. Skolen har tatt i bruk modellen på teammøter, i fellestid, på klasseteam, på foreldremøter og i elevgrupper.

Andre tiltak som skolen gjennomfører årlig er:

TEMA	KLASSETRINN	TILTAK	ANSVARLIG
Pubertet	5. klasse	Undervisning Gruppediskusjoner	Kontaktlærer avtaler med helsesøster
Seksualitet	10. klasse	Undervisning Gruppediskusjoner	Kontaktlærer avtaler med helsesøster
Nettvett	Elever (1.-10. kl) og ansatte på dagtid	Ekstern foredragsholder	Rektor
	S-trinn M-trinn U-trinn	Politiet i Nord-Østerdal	Skolen
Rus/alkohol	8. – 10. klasse	Skolen har utarbeidet et opplegg på bakgrunn av Ungdata, UTSETT og forebygging.no	Faglærer i naturfag og samfunnsfag i samarbeid med sosionom ved skolen og rus/psykiatritjenesten
	Foreldre til 8.-10. klasse Et møte per år	UTSETT: informasjonsmøter til foreldre om tiltak som utsetter alkoholdebut og reduserer omfattende drikking blant ungdom	Rusteamet
	Temakveld for foreldre i 7.klasse på våren	Frankmotunet	Skolen
	Temakveld for 10. klasse med foreldre	Temakveld med politiet og NØVG. Forberedelser til videregående skole og hybellivet	Skolen, helsestasjon og rus/psykiatritjenesten
Tobakk	8.-10. klasse	Fri-kampanjen	Kontaktlærere
Vold i nære relasjoner	6. klasse	Opplegg med Gudbrandsdal Krisesenter	Rektor gjør avtale med kontaktlærer

«Sara & Alex»	8. klasse	Opplegg med Barneverntjenesten	Rektor gjør avtale med kontaktlærer
Sosial ferdighetstrening	Fra 4. klasse	Jente- og guttegrupper/ klassemiljøgrupper	Kontaktlærere og sosionom
Årlig temakveld	Foreldre	Innleid foredragsholder. Tema bestemmes i samarbeid med skolen og FAU	Skolen og FAU
Psykisk helse	2. klasse 5. klasse 8. klasse	Psykologisk førstehjelp www.solfridraknes.no	Helsesøster og sosionom
Foreldremøter	1.-10. klasse	Se plan for tema på de ulike trinnene (utarbeidet av FAU)	Foreldrekontakt og kontaktlærer

Trivselsprogrammet tas i bruk i løpet av skoleåret 2019/2020. Dette programmet bidrar til bedre samhold og et tryggere skolemiljø gjennom organiserte aktiviteter i friminuttene. Trivselslederne er elever som har ansvar for å sette i gang aktiviteter i friminuttene.

Ungdata:

Ungdata gjennomføres hvert tredje år. Dette er en elektronisk kartlegging for 8. – 10. klasse og undersøkelsen er utarbeidet av KoRus. Det er spørsmål om blant annet rus, alkohol, kriminalitet, vold, mobbing, familie, venner og fritid.

Barne- og ungdomsteamet (BUT) er ansvarlig for gjennomføringen og etterarbeidet. KoRus presenterer resultatene. Deretter drøfter kommunens enheter disse og kommer med innspill som BUT-representantene tar med i BUT. BUT drøfter resultatene og innspillene fra hver enhet, og kommer deretter med forslag til videre arbeid. BUT-representantene tar disse forslagene med tilbake til de ulike enheten. Hver enkelt enhet er ansvarlig for etterarbeidet.

UTSETT-møtene bygger på de lokale resultatene fra Ungdata-undersøkelsen (resultatene fra Fjellregionen).

Teammøter:

Det sosiale miljøet i klassene bør være tema på hvert teammøte. Status, hvordan jobbes det forebyggende, hva er fokus akkurat nå, konkrete saker osv.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten bør ha et systemrettet samarbeid med skolen for å bidra til å sikre elevene et godt fysisk og psykososialt miljø, jf. Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmede og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom.

Det er utarbeidet en plan for samhandling skole og skolehelsetjeneste – se vedlegg.

9. Elevmedvirkning

I Opplæringsloven kapittel 9a § 9a-5 står det følgende:

§ 9a-5. Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet

Elevane skal engasjerast i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske arbeidet for helse, miljø og tryggleik ved skolen. Skolen skal leggje oppgåver til rette for elevane etter kva som er naturleg for dei enkelte årstrinna.

Elevrådet kan nemne opp skolemiljørepresentantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og myndighetene i saker som har med skolemiljøet å gjere. Skolemiljørepresentantane deltek i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske helse-, miljø- og tryggingarbeidet ved skolen i den grad det vedkjem skolemiljøet for elevane.

Elevane kan møte med inntil to skolemiljørepresentantar i arbeidsmiljøutvalet eller anna samarbeidsorgan der eit slikt er oppretta ved skolen i samsvar med arbeidsmiljøloven kapittel 7, når dette behandlar spørsmål som vedkjem skolemiljøet for elevane. Skolemiljørepresentantane har da talerett og rett til å få meininga si protokollert. Skolemiljørepresentantane skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den informasjon som trengst for oppdraget, så langt informasjonen ikkje er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den opplæring og det fritak frå undervisningstimar som trengst for å skjømte oppgåvene.

Elevrådet

§ 11-2. Elevråd ved grunnskoler

Ved kvar grunnskole skal det for årstrinna 5-7 og for årstrinna 8-10 vere eit elevråd med representantar for elevane. Kommunen fastsett talet på elevrepresentantar. Representantane skal veljast seinast tre veker etter at skolen har teke til om hausten.

Ein medlem av undervisningspersonalet på skolen skal ha som oppgåve å hjelpe elevrådet i arbeidet. Denne elevrådskontakten har møte- og talerett i elevrådet.

Leiaren for elevrådet kan kalle inn til møte i rådet i samråd med elevrådskontakten. Rådet skal i alle høve kallast inn når ein tredel av medlemmene i rådet eller rektor krev det.

Elevrådet skal fremje fellesinteressene til elevane på skolen og arbeide for å skape godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg i og komme med framlegg i saker som gjeld nærmiljøet til elevane.

Elevråd ved Folldal skole:

Folldal skole har elevråd fra 5. – 10. klasse, et elevråd for mellomtrinnet og et for ungdomstrinnet. Elevrådet får tilsendt saker som handler om elevenes skolemiljø, og de kan uttale seg om disse sakene. Elevrådet kan også på eget initiativ ta opp saker som angår deres skolesituasjon. Elevrådet møtes ca. seks ganger per skoleår. Elevrådet er representert i både samarbeidsutvalget og skolemiljøutvalget.

Elevsamtaler

Kontaktlærerne gjennomfører minimum to elevsamtaler per skoleår, og dette skjer i forkant av utviklingssamtalene. Her skal det legges vekt på å veilede eleven mot tiltak og arbeidsmåter som eleven bør ta i bruk for å utvikle seg i riktig retning både faglig og sosialt.

10. Foreldresamarbeid

Kontaktlærer informerer foreldrene om denne planen og med hovedfokus på det som gjelder for sin klasse. Dette gjøres på foreldremøter om høsten.

Foreldremøter

Det er minimum to foreldremøter per skoleår, et om høsten i løpet av september og et om våren innen medio april. Sakslisten settes opp i samarbeid mellom foreldrerepresentant og kontaktlærer.

Utviklingssamtaler

Skolen gir tilbud om to utviklingssamtaler per skoleår, en om høsten i løpet av oktober og en om våren innen medio april. Kontaktlærer er ansvarlig for dette. Elevene deltar også på utviklingssamtalene. I forkant av samtalen får hjemmet tilsendt et forberedelsesskjema som benyttes i samtalen. Etter samtalen får både skolen og hjemmet en skriftlig oppsummering av det de har blitt enige om under samtalen.

Foreldreråd

§ 11-4. Foreldreråd ved grunnskolar

På kvar grunnskole skal det vere eit foreldreråd der alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer.

Foreldrerådet skal fremje fellesinteressene til foreldra og medverke til at elevar og foreldre tek aktivt del i arbeidet for å skape godt skolemiljø. Foreldrerådet skal arbeide for å skape godt samhald mellom heimen og skolen, leggje til rette for trivsel og positiv utvikling hjå elevane og skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet.

Foreldrerådet vel ei arbeidsutval. Arbeidsutvalet vel to representantar med personlege vararepresentantar til samarbeidsutvalet. Leiaren for arbeidsutvalet skal vere den eine av representantane.

Foreldreråd ved Følldal skole:

De klassevise foreldremøtene fungerer som foreldreråd. I hver klasse velges det to representanter til FAU; en representant og en vararepresentant.

Foreldrearbeidsutvalget (FAU)

FAU møtes jevnlig i skoleåret. FAU får tilsendt saker som omhandler elevens skolemiljø, og får mulighet til å uttale seg i disse sakene. Sakslisten settes opp av rektor og leder i FAU i fellesskap.

FAU og skolen samarbeider om å arrangere en årlig temakveld for foreldre, jf. punkt 8 i denne planen.

Folldal kommune har kommunale retningslinjer for arbeidet i FAU.

Samarbeidsutvalg og Skolemiljøutvalg.

§ 11-1 Samarbeidsutval ved grunnskolar

Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Dersom samarbeidsutvalet får delegert styringsoppgåver frå kommunen, kan kommunen nemne opp fleire representantar til utvalet. Kommunen kan nemne opp samarbeidsutvalet som styre for skolen etter § 11 og § 20 nr. 4 i kommunelova. Dersom kommunen nemner opp eit anna styre for skolen enn samarbeidsutvalet, skal minst to representantar for foreldrerådet vere med i styret. Inga av gruppene elevar, tilsette eller foreldre kan ha fleirtal i styret aleine. Rektor har rett til å møte, tale og komme med framlegg.

Kommunen kan skipe eit felles samarbeidsutval for grunnskole og kommunal barnehage. Etter avtale kan ei tilsvarande ordning etablerast mellom privat barnehage og kommunal skole. Utvalet skal ha to representantar for elevane, ein representant for undervisningspersonalet, ein representant for andre tilsette i skolen, to representantar for dei tilsette i barnehagen, to representantar for foreldrerådet i skolen og to representantar for foreldrerådet i barnehagen. I tillegg til dei representantane for kommunen som følgjer av første og tredje leddet, kan eigaren av barnehagen nemne opp inntil to medlemmer.

§ 11-1a Skolemiljøutval ved grunnskolar

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldrerådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

Samarbeidsutvalet kan sjølv vere skolemiljøutval. Når samarbeidsutvalet fungerer som skolemiljøutval, må det oppnemnast tilleggsrepresentantar for elevane og foreldra, slik at dei samla får fleirtal.

Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av lovfesta teieplikt blir behandla i skolemiljøutvalet. Når elevane ikkje er til stades, skal foreldrerepresentantane ha dobbeltstemme tilsvarende bortfallet av elevrepresentantane sine stemmer, eller talet på foreldrerepresentantar aukast tilsvarende.

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

Skolen har etablert samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg. Skolemiljøutvalget tar seg av de oppgavene som er knyttet til elevenes skolesituasjon.

11. Rutiner for avdekking, håndtering og varsling av krenkende atferd

Alle ansatte på skolen har en plikt til å følge med.

Alle som arbeider på skolen har en plikt til å følge med på hva som skjer på skolen og gripe inn hvis de ser krenkelser som for eksempel mobbing. Dette gjelder først og fremst alle med en arbeidskontrakt med skolen eller skoleeier, uavhengig av om arbeidsforholdet er fulltid eller deltid, fast eller midlertidig, kortvarig eller langvarig. Det gjelder også for andre ansatte hos en ekstern tjenesteleverandør. Det er ikke avgjørende om du mottar lønn for arbeidet, du har uansett plikt til å følge med dersom du regelmessig arbeider på skolen og du har kontakt med elevene.

Grip inn umiddelbart og stopp krenkelser.

Skolene skal ha nulltoleranse mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering, men også mot mindre alvorlige krenkelser. Kunnskapsdepartementet har valgt å ta prinsippet om nulltoleranse inn i opplæringsloven for å understreke hvor viktig det er at skolen har tydelige holdninger på dette området.

Hvis du som ansatt i skolen overhører for eksempel hatytringer eller observerer mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking, skal du gripe inn umiddelbart og stoppe situasjonen. Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp eller annen fysisk krenkelse, om å stanse en utfrysningssituasjon eller stanse og irettesette elever som kaller andre stygge ting. Plikten til å gripe inn er begrenset til inngrep som er mulige å gjennomføre. Det betyr at ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke noen av elevene for å stanse situasjonen, med mindre det er nødrett eller nødverge.

Alle ansatte på skolen har plikt til å gripe inn

Alle som arbeider på skolen har en plikt til å gripe inn hvis de ser krenkelser, som for eksempel mobbing. Dette gjelder først og fremst alle med en arbeidskontrakt med skolen eller skoleeier, uavhengig av om arbeidsforholdet er fulltid eller deltid, fast eller midlertidig, kortvarig eller langvarig. Men det gjelder også for andre ansatt hos en ekstern tjenesteleverandør. Det er ikke avgjørende om du mottar lønn for arbeidet, du har uansett plikt til å gripe inn dersom du regelmessig arbeider på skolen og du har kontakt med elevene.

Alle ansatte har plikt til å varsle om all mistanke

Alle som jobber på skolen skal varsle rektor hvis de ser eller mistenker at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dette skal sikre at rektor får oversikt over hvordan elevene har det på skolen og vil være et godt utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker.

Rektor har ansvaret for at varslingene håndteres på en forsvarlig måte.

Det skal være lav terskel for hva som skaper mistanke til at en elev ikke har det bra på skolen. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke. Det kan for eksempel:

- basere seg på observasjoner av elevene
- tilbakemeldinger i undersøkelser
- beskjeder fra foreldre eller medelever
- aktivitet i sosiale medier.
- at en elev sier fra at han eller hun ikke trives på skolen

Når ansatte mobber.

Det er en egen regel om skjerpet aktivitetsplikt i saker der det er ansatte som krenker elever. Hvis du mistenker eller ser at en ansatt utøver vold, mobber, diskriminerer eller trakasserer en elev skal du straks varsle rektor som igjen skal varsle skoleeier. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker en elev, skal den ansatte varsle skoleeier direkte.

Undersøke.

Hvis noen som jobber i skolen ser eller mistenker at en elev ikke har det trygt og godt, skal de undersøke saken med en gang. Plikten til å undersøke har like lav terskel som plikten til å varsle. Hvis elever selv sier ifra om at de ikke har det bra, skal skolen alltid undersøke saken nærmere. Det er helt nødvendig for å kunne sette inn gode, egnede tiltak. Hvor grundige undersøkelsen skal være gang er avhengig av skjønn, formålet med undersøkelsene og hvilken situasjon man står ovenfor i hvert enkelt tilfelle.

Når det gjelder plikten til å undersøke, kreves det mer av personer som har en omsorgsrolle overfor elevene, som for eksempel lærere, miljøarbeidere og rektor enn av personer med andre typer arbeidsoppgaver på skolen som for eksempel vaktmestere eller renholdsarbeidere.

Hvis en ansatt er den som mobber, diskriminerer eller trakasserer en elev er det enda strengere krav til å undersøke saken umiddelbart.

Skolen skal sørge for elevenes medvirkning når de undersøker saker. Dette skal gjøres ved at involverte elever blir hørt, og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten.

Sette inn tiltak.

Skolen har plikt til å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak følge opp tiltakene, evaluere virkningen av tiltakene og legge til eller endre tiltak hvis det er nødvendig

Dette er også i samsvar med god pedagogisk praksis. At skolen følger denne plikten er viktig både for enkelteleven, men også for skolemiljøet som helhet. Et godt skolemiljø er en forutsetning for at elevene får utvikle seg faglig og sosialt.

Hva regnes som at en elev har meldt fra?

Husk at det er elevens egen opplevelse av at han eller hun ikke har et trygt og godt skolemiljø som utløser tiltaksplikten. Det er skolens ansvar å fange opp at elevene sier ifra om at de ikke har det bra på skolen. Skolen skal ikke bagatellisere elevenes opplevelse av sitt eget skolemiljø. Skolen skal aldri avvise eller underkjenne en elevs opplevelse av utrygghet eller mistriivsel på skolen. Skolen skal ikke stille strenge krav til hva det innebærer å si fra, eller til at elevene skal bruke de rette begrepene. Det er nok at noen forteller muntlig at de ikke har det bra på skolen eller at de utsettes for noe de opplever som vanskelig.

Skolens tiltaksplikt går lenger enn å kun ta tak i situasjoner der elevene selv sier fra og ber om hjelp. Tiltaksplikten kan for eksempel utløses av undersøkelser skolen har utført eller hvis noen observerer at en elev ikke har det trygt og godt.

Det er en del av skolens faglige vurdering å ta stilling til hvilke tiltak som er egnet, også der eleven er motvillig. Skolen er uansett forpliktet til å vurdere barnets beste og det kan i noen tilfeller være barnets beste å sette inn tiltak selv om eleven ikke ønsker dette selv. Husk også i denne sammenhengen at skolen aktivt skal ta rede på hva eleven mener og høre hva de har å si.

Tiltaksplikten gjelder så lenge det finnes egnede tiltak som kan gi eleven et godt og trygt skolemiljø. Tiltaket skal, i tillegg til å være egnet, også være lovlig. Skolen kan for eksempel ikke bruke tvang og eleven eller foreldrene kan ikke samtykke til at loven brytes. De aller fleste tiltak som settes inn i en sak om elevs skolemiljø krever ikke en egen lovhjemmel eller enkeltvedtak. Tiltak som begrenser enkeltelevs rettigheter etter loven eller pålegger nye plikter, krever imidlertid hjemmel i lov. Noen ganger kan det også være at enkelte tiltak, som for eksempel skolebytte, krever enkeltvedtak. Bruk av sanksjoner på skolen skal ha hjemmel i ordensreglementet, og det er ikke tillatt å bruke andre sanksjoner enn det som er fastsatt der. Husk at barnekonvensjonens artikler om barnets beste og barnets rett til å bli hørt gjelder også når man skal vurdere egnede tiltak.

Skolen skal følge opp saken og evaluere om tiltakene de har satt inn har ført til at eleven har fått det bedre på skolen. Det er lurt å involvere eleven og eventuelt foreldrene i evalueringen av tiltakene. Hvis evalueringen viser at eleven fortsatt ikke har det trygt og godt på skolen, skal skolen vurdere å sette inn andre eller mer intensive tiltak. Oppfølgingstiltak vil ofte også kunne være arbeid i skole- eller klasse miljøet.

Dokumentasjon.

Skolen må dokumentere skriftlig hva de gjør for å sørge for at elever har det trygt og godt på skolen.

Dokumentasjonen skal sikre at:

- elever og foreldre får et bevis på at skolen tar saken deres seriøst og at de forplikter seg til å hjelpe eleven
- fylkesmannen raskt kan få oversikt hvis saken meldes dit
- at saken er tilstrekkelig belyst ved eventuelle tilsyn, erstatningssaker eller straffesaker.

Skolen har to dokumentasjonsplikter

1. dokumentere hvilke tiltak de planlegger å gjennomføre - gjennom en aktivitetsplan
2. dokumentere hva de har gjort for å følge opp delpliktene i hver enkelt sak, det vil si følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak

Krav om aktivitetsplan.

Aktivitetsplanen er en skriftlig plan som skolen må lage i det de får vite at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, enten gjennom undersøkelser på eget initiativ eller etter at en elev selv sier fra.

I aktivitetsplanen skal det minimum stå:

- hvilket problem som skal løses
- hva skolen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlig
- når tiltakene skal evalueres

Det kan også være lurt å ha med en oppsummering av samtale med elever og foreldre. I tillegg kan det være lurt å ha med en oppsummering av hva som er skolens vurderinger av saken. Det vil variere fra sak til sak hvor mye som skal dokumenteres i den enkelte saken. Det vil for eksempel kunne være forsvarlig med en kortere og mer skjematisk aktivitetsplan i saker der skolen setter inn tiltak tidlig i prosessen og tiltakene er enkle, enn i saker der tiltakene og saksforholdet er mer sammensatt og komplekst.

En aktivitetsplan trenger ikke å knytte seg opp mot en bestemt elev, men kan ta for seg en situasjon eller utfordring der flere elever er involvert. Aktivitetsplanen er en erstatning for enkeltvedtaket. I noen tilfeller vil det fremdeles være aktuelt å fatte enkeltvedtak. Dette gjelder i tilfeller som skolebytte og bortvisning.

Krav om dokumentasjon.

Skolen må dokumentere hvilke tiltak som har blitt gjort for å løse enkeltsaken. Det vil variere fra sak til sak hvor mye som skal dokumenteres. Planen skal være skriftlig og være skrevet i et format som kan tas ut og gis til fylkesmannen, hvis det er behov for det.

Dokumentasjonen gjelder arbeidet skolen gjør for å sikre at kravene til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak er oppfylt i den enkelte saken.

- Plikten til å følge med. Her vil dokumentasjonen i stor grad gjelde aktiviteter som omfatter flere elever, grupper eller hele skolen.
- Plikten til å gripe inn, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak. Dokumentasjonsplikten vil i større grad omfatte hva skolen gjør i den enkelte saken.

12. Evaluering av måloppnåelse

Trivselsundersøkelse 1. – 4. klasse

Småskoletrinnet bruker egne undersøkelser for å sjekke trivselen blant elevene.

Elevundersøkelsen 5. – 10. klasse

Skolen bruker den sentralt utarbeidede elevundersøkelsen på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Elevundersøkelsen kan si noe om hvordan elevene trives på skolen. Denne undersøkelsen gjennomføres hver høst. Undersøkelsen er obligatorisk for 7. klasse og 10. klasse, men Folldal skole har valgt å gjennomføre den i alle klasser fra 5. – 10. klasse. Resultatene bekjentgjøres på fellestid, i elevrådet og på foreldremøter. Hver klasse blir utfordret på hvilke tiltak de bør gjøre for å rette på situasjonen dersom det er noe å rette på.

Foreldreundersøkelsen

Alle foreldre (1. – 10. klasse) får tilbud om å svare på foreldreundersøkelsen. Denne undersøkelsen gjennomføres hver høst. Foreldreundersøkelsen kan si noe om hvordan foreldrene oppfatter skolehverdagen for elevene. Resultatene bekjentgjøres i FAU, for ansatte ved skolen og i den enkelte klasse dersom svarantallet tilsier at dette kan gjøres.

13. Samarbeidspartnere

I arbeid med å styrke elevenes sosiale kompetanse og annet forebyggende arbeid kan skolen samarbeide med:

- Elevene og elevrådet
- Foreldrene og FAU
- Helsesøster
- PPT
- Barneverntjenesten
- BUP
- Rus- og psykiatritjenesten
- Kommunelege
- NAV
- Barnevakten
- BUT
- Flyktningetjenesten
- Politi
- Prest
- Rusteamet
- Kulturenheten

14. Bekjentgjøring og evaluering av planen

Rektor er ansvarlig for å bekjentgjøre denne planen for skolens ansatte. Dette gjøres på planleggingsdag om høsten.

Planen evalueres jf. internkontroll.

Planen bekjentgjøres på kommunesiden.

Vedlegg:

- 1) Internkontroll
- 2) Ordensreglementet
- 3) Inspeksjonssystemet
- 4) Mal på enkeltvedtak
- 5) Overgangsrutiner fra barnehage til skolen
- 6) Plan for samhandling skole og skolehelsetjeneste